

2015-03-12

Riktlinje för handläggning av särskild kollektivtrafik

TN 2015/0124-4

Antagen av tekniska nämnden 12 mars 2015 § 31

Riktlinjen gäller från och med 12 mars 2015 och ersätter tidigare antagen riktlinje.

Denna riktlinje reglerar myndighetsutövning för särskild kollektivtrafik. Det vill säga färdtjänst enligt lag om färdtjänst (1997:736) och riksfärdtjänst enligt lag om riksfärdtjänst (1997:735). I färdtjänst ingår även beslut om länsfärdtjänst i Östergötland.

Innehållsförteckning

1 Inledning.....	4
2 Färdtjänst.....	4
2.1 Vad är färdtjänst?	4
2.2 Organisation	4
2.3 Vem har rätt till färdtjänst?.....	4
2.3.1 Varaktighet	5
2.3.2 Bedömningsgrunder.....	5
2.4 När kan färdtjänst inte beviljas?	6
2.4.1 Resor bekostade av det allmänna.....	6
2.5 Tillståndsnivå	6
2.5.1 Färdsätt	7
2.5.2 KLED – ledsagare kollektivtrafik.....	7
2.5.3 Personbil (taxifordon).....	7
2.5.4 Specialfordon.....	8
2.5.5 Framplats	8
2.5.6 Fällbart ryggstöd.....	8
2.5.7 Ensamåkning	8
2.5.8 Begränsad omvägstid.....	8
2.5.9 Liggande transport.....	8
2.5.10 Lyfthjälp i trappor.....	8
2.5.11 Vinterfärdtjänst.....	8
2.5.12 Hjälpmedel	8
2.5.13 Assistans av chaufför (extrahjälp)	9
2.5.14 Extratid vid assistans av chaufför	9
2.5.15 Ledsagare i färdtjänsten.....	9
2.5.16 Ledarhund eller servicehund i färdtjänsten.....	9
2.6 Resor mellan och i andra kommuner	10
2.6.1 Resor mellan kommuner.....	10
2.6.2 Resor i andra kommuner inom Östergötland.....	10
2.6.3 Resor i andra kommuner utanför Östergötland.....	10
2.7 Länsfärdtjänst	11
2.7.1 Tillståndsnivå i länsfärdtjänsten	11
2.8 Ansökan och beslut om färdtjänst.....	11
2.8.1 Färdtjänstutredning.....	12

2.8.2 Läkarutlåtande	12
2.8.3 Beslut	12
2.8.4 Tillståndets giltighet, omprövning och förlängning	12
2.8.5 Avslag och överklagande	13
3 Riksfärdtjänst	14
3.1 Vad är riksfärdtjänst?	14
3.2 Vem har rätt till riksfärdtjänst?	14
3.3 När kan riksfärdtjänst inte beviljas?	15
3.4 Färdsätt	16
3.4.1 Buss eller tåg med ledsagare	16
3.4.2 Flyg	16
3.4.3 Färdtjänstfordon hela resvägen	16
3.5 Avgift	17
3.6 Medresenär och ledsagare vid riksfärdtjänstresa	17
3.6.1 Medresenär	17
3.6.2 Ledsagare	17
3.7 Ansökan och beslut om riksfärdtjänst	18
3.7.1 Riksfärdtjänstutredning	18
3.7.2 Läkarutlåtande	18
3.7.3 Beslut	18
3.7.4 Avslag och överklagande	19
Bilaga 1: Lag om färdtjänst (1997:736)	20
Bilaga 2: Lag om riksfärdtjänst (1997:735)	23
Bilaga 3: Regler för länsfärdtjänst i Östergötland samt till myndigheten överlämnad inomkommunal färdtjänst (TN-2013-9)	26
Bilaga 4 Handläggningsanvisningar (2013/0070)	33

1 Inledning

Denna riktlinje reglerar myndighetsutövning för särskild kollektivtrafik, det vill säga färdtjänst enligt lag om färdtjänst (1997:736) och riksfärdtjänst enligt lag om riksfärdtjänst (1997:735). I färdtjänst ingår även beslut om länsfärdtjänst i Östergötland.

2 Färdtjänst

2.1 Vad är färdtjänst?

Färdtjänst är en form av kollektivtrafik och ett komplement till den allmänna kollektivtrafiken. Därför kallas den särskild kollektivtrafik. Färdtjänst ska göra det möjligt för personer med varaktiga funktionsnedsättningar att förflytta sig på egen hand.

Den allmänna kollektivtrafiken är till stor del anpassad och tillgänglig för personer med funktionsnedsättning. Det innebär att färdtjänstresor sker med både allmän kollektivtrafik som är anpassade för personer med funktionsnedsättning och särskilda färdtjänstfordon, till exempel specialfordon med ramp eller lift.

Beslut om färdtjänst fattas enligt lag om färdtjänst (1997:736).

2.2 Organisation

Varje kommun ansvarar för att färdtjänst av god kvalitet anordnas inom kommunen. Tekniska nämnden har ansvaret för färdtjänsten inom Norrköpings kommun. Norrköpings kommun har mot bakgrund av den nya kollektivtrafiklagen överlåtit ansvaret för upphandling och drift av den särskilda kollektivtrafiken till kollektivtrafikmyndigheten, Landstinget i Östergötland. Kollektivtrafikmyndigheten har i sin tur uppdragit till Östgötatrafikerna att utföra uppdraget, med trafikstart 1 juli 2014. Ansvaret för myndighetsutövningen ligger kvar hos tekniska nämnden.

Bifogat är ”Regler för länsfärdtjänst i Östergötland samt till myndigheten överlämnad inomkommunal färdtjänst”, som bland annat beskriver servicenivåer, trafikutförande och avgifter för färdtjänsten i Östergötland (bilaga 3). Reglerna är beslutade av landstingets trafiknämnd. Ytterligare ett dokument som förtydligar regelverket finns bifogade ”Handläggningsanvisningar” (bilaga 4).

Färdtjänstresor samordnas med sjukresor och kompletteringstrafik. Landstinget ansvarar för sjukresor och Östgötatrafikerna ansvarar för kompletteringstrafik.

2.3 Vem har rätt till färdtjänst?

För att beviljas färdtjänst krävs att den sökande är folkbokförd i Norrköpings kommun. Enligt 7 § lag om färdtjänst ska den sökande ha funktionsnedsättning som medför väsentliga svårigheter att förflytta sig på egen hand eller att resa med allmänna kommunikationsmedel.

2.3.1 Varaktighet

Den sökande ska ha en funktionsnedsättning som inte endast är tillfällig. Enligt rådande rättspraxis (RÅ 2007 ref 27) ska funktionsnedsättningen ha en beräknad varaktighet på minst tre månader efter individuell prövning. Bedömningen av varaktigheten räknas från den tidpunkt när funktionsnedsättningen uppkom.

2.3.2 Bedömningsgrunder

De bakomliggande orsakerna till funktionsnedsättningen kan vara av olika slag. Färdtjänst beviljas om funktionsförmågan är så nedsatt att den allmänna kollektivtrafiken inte kan utnyttjas på egen hand, eller om resor endast kan ske med väsentliga svårigheter. Om den sökande bor i ett område där det finns anropsstyrd stadsdelsbuss eller kompletteringstrafik betraktas även detta som allmän kollektivtrafik.

Nedan följer några exempel på funktionsnedsättningar som kan ge rätt till färdtjänst:

- Väsentligt nedsatt gång- och rörelseförmåga
- Ofta och återkommande anfall av epilepsi
- Grav yrsel eller grava balanssvårigheter
- Grav hjärtsjukdom
- Psykisk ohälsa
- Orienteringssvårigheter på grund av sjukdom eller funktionsnedsättning
- Grav synnedsättning

Om färdtjänstillstånd ska beviljas för en sökande med synnedsättning får inte synskärpan överstiga 0,2. Tillsammans med andra grava syninskränkningar kan högre synskärpa ge rätt till färdtjänst. Vid bedömning ska hänsyn tas till den enskildes förmåga. Yngre personer har i allmänhet större förutsättningar att själva klara resor med kollektivtrafiken än äldre som drabbats av motsvarande synskada i sen ålder.

Psykiskt utvecklingsstörda med påtagliga svårigheter att orientera sig kan beviljas färdtjänstillstånd. Psykisk ohälsa, exempelvis olika slag av fobier, berättigar till färdtjänst i de fall problemen kan uppstå vid själva resandet. Sådan funktionsnedsättning ska vara väl styrkt.

En funktionsnedsättning som i sig inte berättigar till färdtjänst kan tillsammans med ytterligare funktionsnedsättningar utgöra grund för färdtjänstillstånd.

När en ansökan om färdtjänst prövas, beaktas den allt bättre tillgängligheten i den allmänna kollektivtrafiken.

Rätten till färdtjänst är åldersoberoende. Hög ålder i sig ger inte rätt till färdtjänst. Däremot kan hög ålder försvåra den enskildes möjligheter att förflytta sig och resa med allmänna kommunikationer. Enligt rådande rättspraxis (RÅ 2008 ref. 88) ska följande beaktas vid bedömning av äldres rätt till färdtjänst:

- En funktionsnedsättning hos någon med hög ålder kan ofta medföra större svårigheter än hos en yngre person till följd av andra hälsoproblem och allmän svaghet.
- Risker som är förenade med fallolyckor av olika slag och den befogade oro för att ramla som många äldre därför känner ska ingå i bedömningen.

Gällande barn under 18 år anger 7 § lag om färdtjänst att prövningen ska göras i förhållande till barn i motsvarande ålder utan funktionsnedsättning. Om barnets svårigheter att förflytta sig eller att resa med allmänna kommunikationer i huvudsak beror på funktionsnedsättning, föreligger inte något föräldraansvar beträffande barnets möjlighet att förflytta sig. Barnet ska i detta fall beviljas färdtjänst.

2.4 När kan färdtjänst inte beviljas?

Färdtjänst beviljas inte på grund av att det saknas allmänna kommunikationer. Lång väg till busshållplats eller ett glest utbud av allmänna kommunikationer är inte skäl som i sig berättigar till färdtjänst.

Funktionsnedsättning som endast medför väsentliga svårigheter under korta perioder berättigar som regel inte till färdtjänst.

Enligt 7 § lag om färdtjänst ska prövningen göras i förhållande till barn i motsvarande ålder utan funktionsnedsättning om sökanden är under 18 år. Om barnets svårigheter att förflytta sig eller att resa med allmänna kommunikationer i huvudsak beror på den för åldern typiska utvecklingsnivån och mognaden, ingår det i föräldraansvaret att hjälpa barnet med förflyttning eller resor. Barnet ska i detta fall inte beviljas färdtjänst.

2.4.1 Resor bekostade av det allmänna

Resor som av någon annan anledning bekostas av det allmänna kan inte bli aktuella som färdtjänstresor. Med det allmänna menas resor som staten, kommunen eller landstinget enligt lag eller förordning är skyldiga att anordna eller bekosta. Exempel på detta är sjukresor, skolskjuts, resor till och från RH-anpassad utbildning och resor för personer i arbetslivsinriktad rehabilitering.

Ytterligare exempel på resor som bekostas av det allmänna är resor i samband med vistelse i kriminalvårdsanstalt, i de fall den intagne inte själv ska bekosta dem. Personer som ska inställa sig i fängelse har rätt till bidrag till nödvändiga resekostnader. För permissionsresor utgår en viss del av kostnaden.

Sökande som inte är folkbokförd i riket, till exempel asylsökande flykting, kan inte beviljas färdtjänst. Denna person ska hänvisas till Migrationsverket.

2.5 Tillståndsnivå

Enligt 9 § lag om färdtjänst får tillståndet i skälig omfattning förenas med föreskrifter om vilket färdstätt som får användas och vilken service som ingår. Färdtjänstresor inom Norrköpings kommun kan ske på olika sätt beroende av den

enskildes funktionsnedsättning och vilka färdmedel som finns på den aktuella ressträckan.

2.5.1 Färdsätt

I följande ordning blir resenären anvisad lämpligt färdsätt utifrån sina individuella förutsättningar:

Allmän kollektivtrafik

I tätorten har alla bussar och spårvagnar ramp och rullstolsplats. Det finns särskilda knappar att trycka på om resenären behöver hjälp av föraren vid på- eller avstigning. Ombyggda hållplatser, automatiska högtalarutrop och informationstavlor i realtid underlättar resandet och bidrar till en tryggare resa. Personer som klarar att resa med kollektivtrafiken men som har svårt att gå längre sträckor kan bli anvisade detta färdsätt. En förutsättning är att avståndet till- och från hållplats inte överstiger den sträcka personen bedöms klara.

Anropsstyrd stadsdelsbuss

Anropsstyrd stadsdelsbuss är allmän kollektivtrafik anpassad för personer med funktionsnedsättning och med högre servicenivå. Trafiken vänder sig till både gående och rullstolsburna resenärer. Personer som på egen hand kan ta sig ut från sin bostad eller beställd adress och vänta vid entrén på fordonet kan resa med dessa bussar. Bussarna har lågt insteg och är utrustade med rullstolsramp, dock är fordonen inte anpassade för elrullstolar. Föraren ger särskild service såsom hjälp vid på- och avstigning och ledsagning till och från entré. Vissa adresser är på grund av tillgänglighetsproblematik ersatta med uppsamlingsplatser. Resan beställs genom regionbeställningscentralen för samhällsbetalda resor. Om anropsstyrd stadsdelsbuss finns i det område där resenären vill resa sker alltid resorna med den trafiken om det är möjligt.

Personer som på grund av sin funktionsnedsättning alltid behöver hämtas och lämnas av föraren inomhus kan inte resa med anropsstyrd stadsdelsbuss då föraren endast ledsagar till och från entrén. Färdtjänstresenärer som har medresenär eller ledsagare med vid resan kan däremot bli anvisad detta fordon.

Särskild kollektivtrafik

Särskild kollektivtrafik består av personbilar eller specialfordon med ramp eller lift. Personer som på grund av sin funktionsnedsättning inte kan resa med den allmänna kollektivtrafiken blir anvisade särskild kollektivtrafik.

2.5.2 KLED – ledsagare kollektivtrafik

Alla färdtjänstresenärer i Norrköpings kommun beviljas rätt att ta med sig en ledsagare gratis på alla busslinjer, spårvagnslinjer och pendeltåg som Östgötatrafiken driver.

2.5.3 Personbil (taxifordon)

En färdtjänstresenär som på grund av sin funktionsnedsättning inte kan resa med anvisat fordon kan beviljas personbil, till exempel vid stor smärtproblematik.

2.5.4 Specialfordon

En färdtjänstresenär som på grund av sin funktionsnedsättning inte kan resa med anvisat fordon kan beviljas specialfordon, till exempel vid behov av att sitta kvar i rullstolen under resan.

2.5.5 Framplats

En färdtjänstresenär som på grund av sin funktionsnedsättning inte kan resa i baksätet på en personbil kan beviljas framplats.

2.5.6 Fällbart ryggstöd

Om en färdtjänstresenär på grund av sin funktionsnedsättning inte kan sitta med rakt ryggstöd kan resenären beviljas fällbart ryggstöd.

2.5.7 Ensamåkning

För att beviljas ensamåkning krävs att funktionsnedsättningen omöjliggör kontakt med andra resenärer, till exempel vid grav allergi eller hög infektionskänslighet eller personer med ej fungerande socialt samspel med andra. Rätten till undantag från samåkning ska alltid prövas individuellt.

2.5.8 Begränsad omvägstid

En färdtjänstresenär som på grund av sin funktionsnedsättning har svårt att klara den fastställda omvägstiden kan beviljas begränsad omvägstid. Rätten till begränsad omvägstid ska alltid prövas individuellt.

2.5.9 Liggande transport

Rätten till liggande transport ska alltid prövas individuellt. Förutsättningen är att färdtjänstresenären inte klarar att sitta ens kortare stunder.

2.5.10 Lyfthjälp i trappor

Färdtjänstresenär som på grund av funktionsnedsättning har stora svårigheter att förflytta sig i trappor kan beviljas lyfthjälp i trappor med trappklättrare. Lyfthjälp i trappor kan bara beviljas till resenärer som har en rullstol som kan fästas på trappklättraren.

2.5.11 Vinterfärdtjänst

I de fall den sökande på grund av funktionsnedsättning har väsentliga svårigheter att förflytta sig vintertid, kan vinterfärdtjänst beviljas. Tillståndet medger resor från den 1 november till den 30 april.

2.5.12 Hjälpmedel

Sökandes behov av hjälpmedel vid förflyttning är en viktig uppgift i bedömningen av rätt till färdtjänst och behov av specialfordon. Frågan om hjälpmedel berörs inte i färdtjänstlagen eller i förarbetena. Därför har inte en färdtjänstresenär någon ovillkorlig rätt att ta med sig hjälpmedel som behövs på resmålet, om dessa inte behövs under själva resan.

Om färdtjänstresenären har behov av ytterligare hjälpmedel för att klara sig på vistelseorten kan detta beviljas genom särskild instruktion till beställningscentralen. Detta gäller också om resenären har behov av extra utrymme i fordonet beroende på stora och skrymmande hjälpmedel.

Enligt 9 § lag om färdtjänst får tillståndet i skälig omfattning förenas med föreskrifter om färdstätt. Om det finns särskilda skäl, får tillståndet även i övrigt förenas med villkor.

2.5.13 Assistans av chaufför (extrahjälp)

Ytterligare hjälpbehov i form av assistans till och från bostaden av färdtjänstchaufför, kan beviljas personer som inte har förmåga att på egen hand ta sig till och från entrén. Det kan vara personer som på grund av funktionsnedsättning till exempel behöver hjälp i trappa, hjälp med att öppna dörrar, hjälpmedel eller att hitta rätt adress. Enbart behov av att bära väskor och kassar ger inte rätt till extrahjälp.

Bedöms färdtjänstresenären i huvudsak klara att ta sig ut från bostaden eller beställd adress på egen hand kan inte extrahjälp beviljas för behov som uppstår vid enstaka resmål.

2.5.14 Extratid vid assistans av chaufför

Om färdtjänstresenären på grund av funktionsnedsättning har behov av utökad tid när färdtjänstchauffören hämtar eller lämnar resenären i bostaden kan detta anges i legitimeringen.

2.5.15 Ledsagare i färdtjänsten

Färdtjänstresenär kan beviljas rätt att ta med sig ledsagare som ska ge stöd och hjälp till resenären under själva färdtjänstresan om det krävs för att resan ska kunna genomföras. Ledsagare beviljas då den hjälp föraren kan tillhandahålla inte är tillräcklig. Behovet av ledsagare ska finnas vid samtliga resor för att det ska beviljas. Den som beviljats ledsagare i färdtjänsten har även rätt att ta med sig en medresenär.

Färdtjänstresenär under tolv år ges rätt till ledsagare utan föregående ansökan. Färdtjänstresenär under sex år får av säkerhetsskäl inte resa med färdtjänst utan ledsagare.

2.5.16 Ledarhund eller servicehund i färdtjänsten

I de fall en färdtjänstresenär har leddarhund eller annan servicehund och anser att hunden kan skadas i samtransport med eventuella hjälpmedel bör ensamåkning beviljas. Detta ska ske i samråd med kunden.

2.6 Resor mellan och i andra kommuner

2.6.1 Resor mellan kommuner

Enligt 3 § lag om färdtjänst kan färdtjänstillståndet även gälla för resor mellan kommunen och en närliggande kommun om det finns särskilda skäl. Särskilda skäl kan vara att sökande har sitt arbete i en grannkommun eller måste göra en nödvändig serviceresor till en närliggande kommun, till exempel Katrineholm eller Nyköping. För resor mellan kommuner inom Östergötland gäller länsfärdtjänst (se 2.8 Länsfärdtjänst). Vid längre resor gäller oftast bestämmelserna för riksfärdtjänst (se 3. Riksfärdtjänst).

2.6.2 Resor i andra kommuner inom Östergötland

Färdtjänstillståndet gäller för resor inom en annan kommun i Östergötlands län. Resan bokas via regionbeställningscentralen.

2.6.3 Resor i andra kommuner utanför Östergötland

Enligt 3 § lag om färdtjänst får en kommun anordna färdtjänst i eller mellan andra kommuner för sina kommuninnevånare.

Färdtjänstberättigad i Norrköping kan beviljas ett begränsat antal resor inom en annan kommun samt angränsande kommuner vid **tillfällig vistelse**. Detta gäller kortare besök eller studier på annan ort eller under en övergångsperiod på en månad i samband med flytt. Antalet resor är begränsat till tio resor per vistelse med undantag för studier enligt nedan.

- Ungdomar som studerar på riksgymnasium för rörelsehindrade kan beviljas ett större antal färdtjänstresor i andra kommuner utanför Östergötland, eftersom det inte är möjligt att byta folkbokföringsadress. Centrala studiemedelsnämnden (CSN) bekostar resor mellan bostaden på orten och skolan samt ett visst antal hemresor till Norrköping. Dessa resor kan inte beviljas som färdtjänst utan ska bekostas av CSN.
- Ett större antal färdtjänstresor i andra kommuner kan beviljas i samband med andra studier, än vad som anges ovan, om det finns synnerliga skäl till att inte byta folkbokföringsadress. Synnerliga skäl kan vara ett stort vårdbehov och regelbundna kontakter med vårdgivare. Resenären betalar den egenavgift som gäller inom aktuell kommuns färdtjänstområde.

Följande ger inte rätt till resor i annan kommun:

- Personer som blir placerade av Norrköpings kommun i ett boende eller i en vårdform på annan ort för en längre period kan inte beviljas resor i annan kommun. Dessa resor faller inte under tekniska nämndens ansvar.

Ansökan om resa i annan kommun görs hos tekniska nämnden. Skriftlig ansökan är inte nödvändig. Ansökan utreds av en utredningssekreterare som har delegation att utreda och fatta beslut om färdtjänst. Färdtjänstresenären får ett skriftligt beslut angående resa i annan kommun. Giltighetstid samt antalet resor som kommunen ersätter framgår av beslutet. Resenären beställer resan direkt hos ett trafikföretag

och betalar själv hela reskostnaden till föraren. Kvittot skall sparas och lämnas till Norrköpings kommun, tekniska kontoret, som ersätter 70 % av resans kostnad.

2.7 Länsfärdtjänst

Ett beslut om färdtjänstillstånd i Norrköpings kommun innebär att den färdtjänstberättigade även har rätt att genomföra resor mellan kommunerna i Östergötlands län, det vill säga att resa med länsfärdtjänst. De tillståndsnivåer som gäller i den kommunala färdtjänsten gäller även i länsfärdtjänsten, med några undantag. Ansvarig utredningssekreterare ska även utreda och ta beslut om tillstånd som är specifika för länsfärdtjänsten, enligt nedan.

2.7.1 Tillståndsnivå i länsfärdtjänsten

Allmän kollektivtrafik

En färdtjänstresenär som har förmåga att resa med buss, men har svårigheter att gå längre sträckor kan beviljas "Allmän kollektivtrafik". Resorna sker med färdtjänstfordon till och från Östgötatrafikens bussar eller pendeltåg.

Särskild kollektivtrafik

Färdtjänstresenär som har väsentliga svårigheter att resa med buss och att förflytta sig kan beviljas "Särskild kollektivtrafik". Resorna sker med färdtjänstfordon till och från länsfärdtjänstens stomlinjer. Resorna sker enligt tidtabell och innehåller byten med hjälp av chaufför.

Personbil

En färdtjänstresenär som på grund av funktionsnedsättning bara kan resa med personbil beviljas detta även i länsfärdtjänsten. Resorna sker med personbil hela vägen, men går enligt tidtabell. Resorna samordnas med andra resenärer.

Resor utan byten

Färdtjänstresenär som på grund av sin funktionsnedsättning inte kan genomföra resan med byten kan beviljas detta. Allmäntillståndet bör riskera att bli kraftigt påverkat för att resor utan byten ska beviljas.

Övriga avsteg

I de fall en färdtjänstresenär på grund av sin funktionsnedsättning inte kan genomföra sin resa inom ramen för tidtabell och linje kan avsteg beviljas om det finns synnerliga skäl.

2.8 Ansökan och beslut om färdtjänst

Ansökan om färdtjänst görs hos tekniska nämnden. Därefter utreds ansökan av utredningssekreterare som har delegation att utreda och fatta beslut om färdtjänstillstånd.

2.8.1 Färdtjänstutredning

Det primära beslutsunderlaget är det som kommer fram i en dialog mellan den sökande och utredningssekreteraren. Detta sker oftast genom att utredningssekreteraren träffar den sökande på kontoret eller vid ett hembesök. Det som framkommer och som är av betydelse för beslut om färdtjänst dokumenteras i färdtjänstutredningen. Förvaltningslagens regler för handläggning av ärenden gäller.

2.8.2 Läkarutlåtande

Om samtalet med sökande inte ger tillräckligt underlag för beslut kan kontakt tas med hemtjänsten, distriktsköterska, rehabiliteringspersonal eller annan person med kunskap om den sökande. Detta sker i samråd med sökande. Om osäkerhet kvarstår gällande den sökandes möjlighet att förflytta sig på egen hand, att använda allmän kollektivtrafik eller funktionsnedsättningens varaktighet, kan det bli nödvändigt att begära in ett läkarutlåtande. Ett läkarutlåtande i sig berättigar inte till färdtjänst, utan utgör endast en del av ett vidare beslutsunderlag. Om så krävs bör ett specialistläkarutlåtande begäras. Ett läkarutlåtande bör i första hand vara formulerat på de blanketter som är särskilt utformade för ändamålet.

2.8.3 Beslut

Beslutet om färdtjänst ska delges skriftligt och innehålla giltighetstid samt vilka färd sätt som gäller.

Ett ärende får inte avgöras utan att den sökande har underrättats om en uppgift som tillförts ärendet genom någon annan än sökande själv. Vid eventuellt avslag ska till exempel läkarutlåtande och färdtjänstutredning kommuniceras till sökande före beslut. Om sökande anser att någon uppgift är oriktig ska detta antecknas och ingå i beslutsunderlaget.

2.8.4 Tillståndets giltighet, omprövning och förlängning

Enligt 9 § lag om färdtjänst meddelas tillstånd för färdtjänst för viss tid eller tills vidare. Vid beslut om färdtjänsttillstånd för viss tid kan giltighetstiden fastställas till minst tre månader och längst fem år. Då osäkerhet råder om funktionsnedsättningens varaktighet, ska beslut om kortast möjliga giltighetstid alltid fattas.

I de fall den sökande på grund av funktionsnedsättning har väsentliga svårigheter att förflytta sig vintertid, kan vinterfärdtjänst beviljas. Tillståndet medger resor från den 1 november till den 30 april.

Enligt 12 § lag om färdtjänst får ett tillstånd återkallas om förutsättningarna för tillståndet inte längre finns. Ett tillstånd får också återkallas om tillståndshavaren gjort sig skyldig till allvarliga eller upprepade överträdelser av de föreskrifter och villkor som gäller för färdtjänsten.

Även föreskrifter och villkor får ändras om ändrade förhållanden föranleder det.

2.8.5 Avslag och överklagande

Vid avslag eller delavslag skrivs alltid en beslutsmotivering. Om den enskilde är missnöjd med beslutet kan det överklagas till förvaltningsrätten som gör en fullständig prövning av ärendet. Vid avslag och delavslag skickas information om hur man överklagar tillsammans med beslutet. Överklagandet ska skickas till tekniska nämnden inom tre veckor från det att den enskilde fick del av beslutet. Tekniska nämnden avgör om det finns skäl för omprövning, om överklagandet inkommit inom rätt tid och om det ska skickas vidare till förvaltningsrätten. Ansvarig utredningssekreterare är skyldig att hjälpa den enskilde med överklagandet om så önskas. Om den enskilde eller kommunen är missnöjd med förvaltningsrättens dom kan domen överklagas till kammarrätten. Ett överklagande ska innehålla ett yrkande om prövningstillstånd. Kammarrättens dom kan överklagas till Högsta förvaltningsdomstolen.

3 Riksfärdtjänst

3.1 Vad är riksfärdtjänst?

Riksfärdtjänst är resor som sker inom Sverige från en kommun till en annan. För resor mellan kommuner i Östergötlands län gäller länsfärdtjänst. Riksfärdtjänst innebär att kommunen lämnar ersättning för reskostnader för personer som till följd av en stor och varaktig funktionsnedsättning måste resa på ett särskilt kostsamt sätt. Beslut om riksfärdtjänst fattas enligt lag om riksfärdtjänst (1997:735).

Ansökan om riksfärdtjänst görs skriftligen hos tekniska nämnden. Ansökan utreds av en utredningssekreterare som har delegation att utreda och fatta beslut om riksfärdtjänstillstånd. Något generellt tillstånd för riksfärdtjänst kan inte utfärdas eftersom varje resa ska prövas utifrån 5 § lag om riksfärdtjänst.

Riksfärdtjänstresor sker i första hand med allmänna kommunikationer tillsammans med ledsagare och i andra hand med särskilt anpassade färdtjänstfordon.

3.2 Vem har rätt till riksfärdtjänst?

Enligt 1 § lag om riksfärdtjänst ska funktionsnedsättningen vara stor och varaktig för att riksfärdtjänst ska beviljas. Enbart hög ålder, mindre funktionsnedsättningar, rädsla, oro och allmänna svårigheter att resa med den allmänna kollektivtrafiken utgör inte grund för att beviljas riksfärdtjänst. Enligt 5 § i samma lag ska funktionsnedsättningen medföra att resorna inte kan ske till normala reskostnader med allmänna kommunikationer eller inte kan göras utan ledsagare. Det innebär att resor inte kan genomföras på egen hand med allmänna kommunikationer och med den service som normalt kan ges av trafikföretaget. Med normala reskostnader avses motsvarande resa med tåg i andra klass.

Riksfärdtjänst kan inte beviljas för tillfälliga funktionsnedsättningar eller sjukdomar. Funktionsnedsättningen ska ha en beräknad varaktighet på minst tre månader efter individuell prövning.

Enligt 4 § lag om riksfärdtjänst prövas frågor om tillstånd av den kommunen där den sökande är folkbokförd.

Om den sökande har flera funktionsnedsättningar, och det vid en samlad bedömning anses skäligt, bör riksfärdtjänst dock kunna beviljas i vissa fall, även om varje funktionsnedsättning i sig inte är berättigande.

För att godkännas som riksfärdtjänstresa ska resan göras inom landet från en kommun till en annan och ändamålet ska vara rekreation, fritidsresa eller annan enskild angelägenhet.

Enligt 5 § lag om riksfärdtjänst ska prövningen göras i förhållande till barn i motsvarande ålder utan funktionsnedsättning om sökanden är under 18 år. Om

barnets svårigheter att resa i huvudsak beror på funktionsnedsättning, föreligger inte något föräldraansvar beträffande barnets möjlighet att förflytta sig. Barnet ska i detta fall beviljas riksfärdtjänst.

3.3 När kan riksfärdtjänst inte beviljas?

Om den sökande bedöms klara att resa med tåg, buss eller flyg på egen hand kan inte riksfärdtjänst beviljas.

Glest utbud av tågförbindelse är inte något skäl som i sig berättigar till riksfärdtjänstresa med bil. Bedöms sökande att klara en tågresor med ledsagares hjälp kan inte riksfärdtjänstresa med annat färdmedel bli aktuell på grund av att tågtiderna inte passar eller att ledsagare inte kan ordnas.

Funktionsnedsättningar som endast medför väsentliga svårigheter under korta perioder berättigar som regel inte till riksfärdtjänst.

Riksfärdtjänst kan inte beviljas om resan av någon anledning bekostas av det allmänna. Skolskjuts, sjukresor, anställningsintervjuer eller pendlingsstöd bekostade av Arbetsförmedlingen och arbetslivsinriktad rehabilitering bekostad av Försäkringskassan är exempel på resor som bekostas av det allmänna.

Riksfärdtjänst kan inte beviljas för arbetsresor.

I princip skall inga arbetsresor eller resor i samband med utbildning företas med riksfärdtjänst. Resor till utbildning som är att betrakta som ren fritidsverksamhet, till exempel en kvällskurs som anordnas av något studieförbund får dock genomföras med riksfärdtjänst. (Transportrådets allmänna råd för riksfärdtjänsten, 1989:3)

Resor till och från en skola eller utbildning i samband med läsårets start och slut kan inte beviljas som riksfärdtjänst. Däremot kan resor till och från hemkommunen under terminen beviljas som riksfärdtjänst eftersom det betraktas som enskild angelägenhet.

Riksfärdtjänst kan inte heller beviljas för resor för vård, medicinsk behandling, rehabilitering eller medicinsk undersökning.

När det gäller riksgymnasium för rörelsehindrade eller döva och hörselskadade ungdomar bekostar Centrala Studiestödsnämnden ett visst antal hemresor till och från Norrköping. När dessa är utnyttjade har kommunen ingen skyldighet att bevilja ytterligare resor i form av riksfärdtjänst mellan studie- och hemorten.

Andra nämnder än tekniska nämnden kan vid särskilda fall långvarigt placera en person i ett boende eller i annan vårdform i en annan kommun. De resor som uppstår i samband med dessa placeringar faller inte under tekniska nämndens ansvar.

3.4 Färdsätt

Enligt 7 § lag om riksfärdtjänst får tillståndet förenas med föreskrifter om färdsätt.

3.4.1 Buss eller tåg med ledsagare

Resan ska genomföras på det sätt som är billigast för kommunen och med hänsyn till den sökandes möjlighet att färdas. Detta innebär att buss- eller tågresor med ledsagare ska prövas i första hand. På de flesta tåg finns rullstolslyft samt rullstolsplats, vilket gör att även rullstolsburna kan klara tågresor. För en korrekt bedömning krävs att utredningssekreteraren noga undersöker hur tågen och tågstationerna ser ut samt vilken service tågbolagen erbjuder på den aktuella resan.

Vid tågresor beviljas ledsagare och kommunen ersätter ledsagarens tågbiljett. Ledsagaren kan behöva hjälpa resenären på toalettbesök eller vara ett allmänt stöd för att resan ska kunna genomföras. Beslut om tågresor med ledsagare kan vid behov kompletteras med en anslutningsresa med färdtjänstfordon för att resenären ska komma ända fram till besöksadressen.

Riksfärdtjänst kan även beviljas med buss och ledsagare. Beslut om bussresa med ledsagare kan vid behov kompletteras med en anslutningsresa med färdtjänstfordon för att resenären ska komma ända fram till besöksadressen.

3.4.2 Flyg

Flygpersonalen ger i allmänhet så god service att synnerliga skäl ska finnas för att en flygresor ska bedömas som en riksfärdtjänstresa. Den extraservice som erbjuds gör att även en person med funktionsnedsättning kan resa med flyg på egen hand, vilket innebär att personen inte får någon merkostnad.

Enligt rådande rättspraxis (KR i Göteborg, mål nr 2183-98) ska inte riksfärdtjänst beviljas om en resa är av sådan längd att det normala resesättet är flyg även för personer utan funktionsnedsättning.

Om en person kan resa utan ledsagare med flyg på en sträcka där flyg inte är att betrakta som normalt färdsätt, och där detta alternativ är billigare än att ge kunden resa med tåg och ledsagare, ska riksfärdtjänstresa med flyg beviljas.

Riksfärdtjänst med flyg kan också beviljas om personen ska resa på en sträcka där flyg är att betrakta som normalt färdsätt och kunden inte kan genomföra resan utan ledsagare.

Riksfärdtjänstresan kan kompletteras med tillstånd för tåg eller buss tillsammans med ledsagare. Tillståndet kan även kompletteras med anslutningsresor med färdtjänstfordon mellan flygplatsen och besöksadressen.

3.4.3 Färdtjänstfordon hela resvägen

Tillstånd att åka färdtjänstfordon hela resvägen kan bli aktuellt när den sökande inte ens med hjälp av ledsagare har förutsättningar att på ett rimligt sätt klara en

resa med allmänna kommunikationer. Särskild prövning kan även ske vid resor till begravning samt flytt till särskilt boende i annat län.

Resorna samordnas, vilket innebär att resenären måste beräkna extratid för det. Om inte särskilda skäl finns kan resa med färdtjänstfordon tidigare- eller senareläggas. Hur stor förskjutning i tiden som är möjligt och rimligt är beroende av resenärens hälsa samt syfte med resan.

Undantag från samåkning kan beviljas om funktionsnedsättningen omöjliggör kontakt med andra resenärer, till exempel vid grav allergi eller hög infektionskänslighet. Rätten till undantag från samåkning ska alltid prövas individuellt.

Resorna sker med färdtjänstfordon det vill säga personbil eller specialfordon med ramp eller lift.

3.5 Avgift

Enligt 8 § lag om riksfärdtjänst ska resenären betala en egenavgift som motsvarar normala reskostnader med allmänna färdmedel. Avgiftens storlek finns reglerat i Förordningen om egenavgifter vid resor med riksfärdtjänst (SFS 1993:1148). Resenär under 26 år betalar 70 procent av egenavgiften.

3.6 Medresenär och ledsagare vid riksfärdtjänstresa

3.6.1 Medresenär

Vid tåg- och flygresor kan önskat antal medresenärer följa med. Medresenären betalar sin egen biljett. Riksfärdtjänstresenären får ta med sig maximalt två egna barn till och med 15 år gratis vid tågresor. Medresenär och äldre barn betalar sin egen tågbiljett och en bokningsavgift.

Vid resor med färdtjänstfordon får även önskat antal medresenärer följa med. Större fordon än vad som krävs på grund av resenärens funktionsnedsättning får dock inte utnyttjas. Medresenären betalar samma egenavgift som resenären. Riksfärdtjänstresenären får ta med sig maximalt två egna barn till och med 15 år gratis vid riksfärdtjänstresa i färdtjänstfordon.

3.6.2 Ledsagare

Enligt 6 § lag om riksfärdtjänst kan avgiftsfri ledsagare beviljas.

Många personer med funktionsnedsättning kan använda den allmänna kollektivtrafiken om de har en ledsagare med sig.

Det bör finnas särskilda skäl om ledsagare ska beviljas för resor med färdtjänstfordon. Hjälpbehovet ska vara av personligt slag och så pass stort att den hjälp föraren kan ge inte är tillräcklig. För att beviljas ledsagare gäller generellt att hjälpbehovet är knutet till själva resan det vill säga när resenären sitter i fordonet. Hjälpbehov före och efter resa är i sig inte berättigande till ledsagare. Kommunen ersätter ledsagarens reskostnader. Då ledsagaren är bosatt på annan ort än

riksfärdtjänstresenären ersätter kommunen även billigast möjliga biljettkostnader för tåg- eller bussresa till och från avreseorten för riks-färdtjänstresan.

Den person som klarar att utföra den hjälp som förväntas kan vara ledsagare. Även en anhörig med samma resmål kan vara ledsagare. Sökande får själv ordna en ledsagare. Att sökande inte har någon ledsagare under resa med allmänna kommunikationer, utgör inte grund för att bevilja riks-färdtjänst med särskilt färdtjänstfordon hela vägen.

3.7 Ansökan och beslut om riks-färdtjänst

Ansökan om riks-färdtjänst görs hos tekniska nämnden. Därefter utreds ansökan av utredningssekreterare som har delegation att utreda och fatta beslut om riks-färdtjänstillstånd. Enligt 9 § lag om riks-färdtjänst kan delegerad utredningssekreterare återkalla ett tillstånd om förutsättningarna för tillståndet inte längre finns. Ett tillstånd får också återkallas om tillståndshavaren gjort sig skyldig till allvarliga överträdelser av de föreskrifter som gäller för riks-färdtjänsten. Även föreskrifter får ändras om ändrade förhållanden föranleder det.

I de fall den sökande inte är känd hos utredningssekreterare ska alltid en personlig kontakt utgöra grunden i utredningen.

3.7.1 Riks-färdtjänstutredning

Det primära beslutsunderlaget är det som kommer fram i en dialog mellan den sökande och utredningssekreteraren. Det som framkommer och som är av betydelse för beslut om riks-färdtjänst dokumenteras i utredningen. Förvaltningslagens regler för handläggning av ärenden gäller.

3.7.2 Läkarutlåtande

Om samtalet inte ger tillräckligt underlag för beslut kan kontakt tas med hem-tjänsten, distriktsköterska, rehabiliteringspersonal eller annan person med kunskap om den sökande. Detta sker i samråd med sökande. Om osäkerhet kvarstår gällande den sökandes möjlighet att åka med allmänna kommunikationer på egen hand eller med ledsagare kan det bli nödvändigt att begära in ett läkarutlåtande. Ett läkarutlåtande i sig berättigar inte till riks-färdtjänst, utan utgör endast en del av ett vidare beslutsunderlag. Om så krävs bör ett specialistläkarutlåtande begäras.

3.7.3 Beslut

Beslutet ska delges skriftligt. Beslutet ska innehålla uppgifter om vilket färd-sätt riks-färdtjänstresan får genomföras med, om avgiftsfri ledsagare och/eller medresenär får följa med. I beslutet ska det också framgå om anslutningsresor med färdtjänstfordon är beviljat och om samåkning är möjlig.

Ett ärende får inte avgöras utan att sökande har underrättats om en uppgift som tillförts ärendet genom någon annan än sökande själv. Vid eventuellt avslag ska till exempel läkarutlåtandet och utredningen kommuniceras till sökande före beslut. Om den sökande anser att någon uppgift är oriktig ska detta antecknas.

3.7.4 Avslag och överklagande

Vid avslag eller delavslag skrivs alltid en beslutsmotivering. Om den enskilde är missnöjd med beslutet kan det enligt 13 § lag om riksfärdtjänst överklagas till förvaltningsrätten som gör en fullständig prövning av ärendet. Vid avslag och delavslag skickas information om hur man överklagar tillsammans med beslutet. Överklagandet ska skickas till tekniska nämnden inom tre veckor från det att den enskilde fick del av beslutet. Tekniska nämnden avgör om det finns skäl för omprövning, om överklagandet inkommit inom rätt tid och om det ska skickas vidare till förvaltningsrätten. Ansvarig utredningssekreterare är skyldig att hjälpa den enskilde med överklagandet om så önskas. Om den enskilde eller kommunen är missnöjd med förvaltningsrättens dom kan domen överklagas till kammarrätten. Kammarrättens dom kan överklagas till Högsta förvaltningsdomstolen.

Bilaga 1: Lag om färdtjänst (1997:736)

SFS nr: 1997:736

Departement/myndighet: Näringsdepartementet

Rubrik: **Lag (1997:736) om färdtjänst**

Utfärdad: 1997-10-16

Ändring införd: t.o.m. SFS 2006:1114

1 § Denna lag gäller särskilt anordnade transporter för personer med funktionshinder (färdtjänst).

2 § Med länstrafikansvariga och trafikhuvudman avses i denna lag detsamma som i lagen (1997:734) om ansvar för viss kollektiv persontrafik. Lag (2002:37).

3 § Varje kommun ansvarar, såvitt gäller kommuninvånarna, för att färdtjänst av god kvalitet anordnas inom kommunen och, om det finns särskilda skäl, mellan kommunen och en annan kommun. En kommun får för sina kommuninvånare anordna färdtjänst också i eller mellan andra kommuner. Lag (2006:1114).

4 § Kommunens uppgifter enligt denna lag fullgörs av den eller de nämnder som kommunfullmäktige bestämmer.

Kommunen får, efter överenskommelse med landstinget, om det hör till de länstrafikansvariga, överlåta sina uppgifter enligt denna lag till trafikhuvudmannen i länet. Uppgifterna får överlåtas även om trafikhuvudmannen är ett aktiebolag.

5 § Har en kommun överlåtit sina uppgifter till en trafikhuvudman ansvarar trafikhuvudmannen, såvitt gäller kommuninvånarna, för att färdtjänst anordnas inom kommunen och, om det finns särskilda skäl, mellan kommunen och en annan kommun. Vidare får trafikhuvudmannen för invånare i kommunen anordna färdtjänst också i eller mellan andra kommuner.

Tillstånd till färdtjänst

6 § Färdtjänst får anlitas av den som efter ansökan har fått tillstånd till det.

Frågor om tillstånd prövas av kommunen där den sökande är folkbokförd, eller, om kommunens uppgifter enligt denna lag överlåtit till trafikhuvudmannen i länet, av trafikhuvudmannen (tillståndsgivaren). Lag (2006:1114).

7 § Tillstånd till färdtjänst skall meddelas för dem som på grund av funktionshinder, som inte endast är tillfälligt, har väsentliga svårigheter att förflytta sig på egen hand eller att resa med allmänna kommunikationsmedel.

Om sökanden är under 18 år skall prövningen göras i förhållande till barn i motsvarande ålder utan funktionshinder.

Tillståndet omfattar inte transporter som av någon annan anledning bekostas av det allmänna. Lag (2006:1114).

8 § Om den som söker tillstånd till färdtjänst behöver ledsagare under resorna, skall tillståndet gälla även ledsagaren.

9 § Tillstånd till färdtjänst meddelas för viss tid eller tills vidare.

Tillstånd får i skäligen omfattning förenas med föreskrifter om

1. vilket färd sätt som får användas,
2. inom vilket område resor får göras, och
3. hur många resor tillståndet omfattar.

Sådana resor som kan anses vara väsentliga för tillståndshavaren får begränsas till antalet endast om det finns synnerliga skäl.

Om det finns särskilda skäl, får tillståndet även i övrigt förenas med villkor. Lag (2006:1114).

Avgift

10 § För resor med färdtjänst får tillståndsgivaren ta ut en avgift enligt grunder som bestäms enligt 11 §.

11 § Är en kommun tillståndsgivare, bestäms grunderna för avgifterna av kommunen.

Är en trafik huvudman tillståndsgivare, bestäms grunderna för avgifterna av

1. kommunerna och landstinget i länet, om de är länstrafikansvariga, eller
2. enbart kommunerna i länet, om de är länstrafikansvariga och om överenskommelse om detta har träffats med landstinget, om det hör till de länstrafikansvariga.

De kommuner som inte har överlåtit sina uppgifter enligt denna lag till trafik huvudmannen får dock inte delta i beslutet. Kan enighet inte uppnås om grunderna för avgifterna, skall dessa bestämmas av regeringen.

Avgifterna skall vara skäliga och får inte överstiga tillståndsgivarens självkostnader. Lag (2006:1114).

Återkallelse av tillstånd m.m.

12 § En tillståndsgivare får återkalla ett tillstånd att anlita färdtjänst, om förutsättningarna för tillståndet inte längre finns. Ett tillstånd får också återkallas

om tillståndshavaren gjort sig skyldig till allvarliga eller upprepade överträdelser av de föreskrifter och villkor som gäller för färdtjänsten.

Föreskrifter och villkor får ändras, om ändrade förhållanden föranleder det.

Handläggning av ärenden m.m.

13 § Förvaltningslagen (1986:223) skall tillämpas även när ett aktiebolag handlägger ärenden enligt denna lag.

14 § Trots sekretess får en tillståndsgivare lämna ut uppgifter om enskildas personliga förhållanden till en beställningscentral för transporter eller en trafikutövare, om uppgifterna behövs för att anordna transport som avses i denna lag.

15 § Personer som är eller har varit verksamma inom enskild verksamhet som bedrivs yrkesmässigt och som omfattas av denna lag får inte obehörigen röja vad de i verksamheten fått veta om någons personliga förhållanden.

Överklagande

16 § Tillståndsgivarens beslut enligt 6-10 och 12 §§ får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. När ett aktiebolag är tillståndsgivare skall bolaget därvid vara den enskildes motpart. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Bilaga 2: Lag om riksfärdtjänst (1997:735)

SFS nr: 1997:735

Departement/myndighet: Näringsdepartementet

Rubrik: **Lag (1997:735) om riksfärdtjänst**

Utfärdad: 1997-10-16

Ändring införd: t.o.m. SFS 2006:1115

1 § En kommun skall på de villkor som anges i denna lag lämna ersättning för reskostnader för personer som till följd av ett stort och varaktigt funktionshinder måste resa på ett särskilt kostsamt sätt.

2 § Med länstrafikansvariga och trafikhuvudman avses i denna lag detsamma som i lagen (1997:734) om ansvar för viss kollektiv persontrafik.

3 § Kommunens uppgifter enligt denna lag fullgörs av den eller de nämnder som kommunfullmäktige bestämmer.

Kommunen får, efter överenskommelse med landstinget, om det hör till de länstrafikansvariga, överlåta sina uppgifter enligt denna lag till trafikhuvudmannen i länet. Uppgifterna får överlåtas även om trafikhuvudmannen är ett aktiebolag.

Tillstånd till riksfärdtjänst

4 § Riksfärdtjänst får anlitas av den som efter ansökan har fått tillstånd till det.

Frågor om tillstånd prövas av kommunen där den sökande är folkbokförd eller, om kommunens uppgifter enligt denna lag överlåtit till trafikhuvudmannen i länet, av trafikhuvudmannen (tillståndsgivaren). Lag (2006:1115).

5 § Tillstånd skall meddelas om

1. resan till följd av den sökandes funktionshinder inte till normala reskostnader kan göras med allmänna kommunikationer eller inte kan göras utan ledsagare,
2. ändamålet med resan är rekreation eller fritidsverksamhet eller någon annan enskild angelägenhet,
3. resan görs inom Sverige från en kommun till en annan kommun,
4. resan görs med taxi, ett för ändamålet särskilt anpassat fordon eller med allmänna kommunikationer tillsammans med ledsagare, och
5. resan inte av någon annan anledning bekostas av det allmänna.

Om sökanden är under 18 år skall prövningen göras i förhållande till barn i motsvarande ålder utan funktionshinder. Lag (2006:1115).

6 § Om den som söker tillstånd till riksfärdtjänst behöver ledsagare under resan, skall tillståndet gälla även ledsagaren.

7 § Tillstånd till riksfärdtjänst får förenas med föreskrifter om färdstätt.

Avgift

8 § Vid resa med riksfärdtjänst skall tillståndshavaren betala en avgift (egenavgift) som motsvarar normala reskostnader med allmänna färdmedel. Regeringen meddelar närmare föreskrifter om dessa avgifter.

Ersättning för en riksfärdtjänstresa lämnas med ett belopp som motsvarar skillnaden mellan reskostnaden och egenavgiften. Ersättning för ledsagarens resa skall dock motsvara kostnaden för resan. Ersättningen betalas till den som utfört transporten eller till den som har betalat transporten. Beslut om ersättning meddelas av tillståndsgivaren.

Återkallelse av tillstånd m.m.

9 § En tillståndsgivare får återkalla ett tillstånd att anlita riksfärdtjänst om förutsättningarna för tillståndet inte längre finns. Ett tillstånd får också återkallas om tillståndshavaren gjort sig skyldig till allvarliga eller upprepade överträdelser av de föreskrifter som gäller för riksfärdtjänsten.

Föreskrifter får ändras, om ändrade förhållanden föranleder det.

Handläggning av ärenden m.m.

10 § Förvaltningslagen (1986:223) skall tillämpas även när ett aktiebolag handlägger ärenden enligt denna lag.

11 § Trots sekretess får en tillståndsgivare lämna ut uppgifter om enskildas personliga förhållanden till en beställningscentral för transporter eller en trafikutövare, om uppgifterna behövs för att samordna resor.

12 § Personer som är eller har varit verksamma inom enskild verksamhet som bedrivs yrkesmässigt och som omfattas av denna lag får inte obehörigen röja vad de i verksamheten fått veta om någons personliga förhållanden.

Överklagande

13 § Tillståndsgivarens beslut enligt denna lag får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. När ett aktiebolag är tillståndsgivare skall bolaget därvid vara den enskildes motpart. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Övergångsbestämmelser

1997:735

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1998, då lagen (1993:963) om kommunal riksfärdtjänst skall upphöra att gälla. I fråga om beslut som har meddelats före ikraftträdandet gäller den gamla lagen. Den nya lagen skall dock från och med den 1 januari 2000 tillämpas på tillstånd till riksfärdtjänst som har meddelats före ikraftträdandet. Lag (1999:339).

Bilaga 3: Regler för länsfärdtjänst i Östergötland samt till myndigheten överlämnad inomkommunal färdtjänst (TN-2013-9)

TN 2013-9

Regler för länsfärdtjänst i Östergötland samt till myndigheten överlämnad inomkommunal färdtjänst

Postadress
581 91 LINKÖPING

Gatuadress
S:1 Lersjölan 49 B

Telefon
010-103 00 00

Telefax
010 103 71 00

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	Generella bestämmelser för färdtjänst.....	3
1.1	FÄRDTJÄNST	3
1.2	FÄRDTJÄNSTTILLSTÄND	3
2	Regler för färdtjänstresa.....	4
2.1	SERVICENIVÅER	4
2.2	SJUKRESOR	4
2.3	MEDRESENÄR	4
2.4	LEDSAGARE	5
2.4.1	Ledsagare till barn.....	5
2.5	HUSDJUR.....	5
2.6	BAGAGE OCH HJÄLPMEDEL	5
2.7	ASSISTANS AV CHAUFFÖR	5
2.8	OMRÅDE OCH HÅLLPLATSER FÖR RESAN.....	6
2.9	TRAFIKUTFÖRANDE.....	6
2.10	UPPEHÅLL/KORTA STOPP UNDER RESAN.....	6
2.11	AVSTEG FRÅN TIDTABELL OCH LINJE	6
3	Resenärens avgift för resa.....	7

Bilaga 1 - Landstinget i Östergötlands sjukresereglemente

1 Generella bestämmelser för färdtjänst

1.1 Färdtjänst

Färdtjänst är en del av kollektivtrafiken som beviljas efter individuell prövning enligt Lag om färdtjänst (1997:736), "färdtjänstlagen", och Lag om riksfärdtjänst (1997:735). Färdtjänst beviljas en person som har en inte tillfällig funktionsnedsättning, som gör att personen har väsentliga svårigheter att förflytta sig på egen hand eller resa med allmänna kommunikationsmedel.

1.2 Färdtjänstillstånd

Tillstånd till färdtjänst beviljas efter individuell prövning av den kommun där den sökande är folkbokförd eller om kommunens uppgifter, enligt färdtjänstlagen, överlåts till den regionala kollektivtrafikmyndigheten i länet, av kollektivtrafikmyndigheten eller annan som kollektivtrafikmyndigheten beslutar.

Färdtjänstillståndet ger också rätt till färdtjänst över kommungräns i Östergötland, så kallad länsfärdtjänst.

Färdtjänstillståndet gäller inte för sådana resor som bekostas av det allmänna enligt annan lag eller förordning.

Härmed avses:

- Sjukresor enligt lagen (1991:419) om resekostnadsersättning vid sjukresor – sjukreselagen.
- Skolskjuts i hemkommun enligt 10 kap § 32, skollagen (2010:800).
- Resor till och från vissa skolor enligt förordningen (1995:667) om bidrag till elever med funktionsnedsättning i gymnasieskolan.
- Resor för personer i arbetslivsinriktad rehabilitering enligt förordningen (1991:1321) om rehabiliteringsersättning

Ovanstående resor kan genomföras inom ramen för länsfärdtjänstens trafiksystem i ÖstgötaTrafiken, men ska då finansieras av annan än ÖstgötaTrafiken.

För sjukresor som faller inom sjukreselagens tillämpningsområde medger landstinget, i särskilt avtal, att färdtjänstillståndet får ligga till grund för dessa så kallade färdtjänst-sjukresor. Kostnaden för dessa resor bekostas av landstinget.

En tillståndsgivare får enligt färdtjänstlagen (§ 12) återkalla ett färdtjänstillstånd, om förutsättningarna för tillståndet inte längre finns. Ett tillstånd får också återkallas om tillståndshavaren gjort sig skyldig till allvarliga eller upprepade överträdelser av det regelverk som gäller för färdtjänsten. Regelverket får ändras, om ändrade förhållanden föranleder det.

2 Regler för färdtjänstresa

Nedan beskrivna regler gäller från 2012-01-01 efter beslut i trafiknämnden 2012-01-25, TN § 6/2012. Reglerna reviderades vid beslut i trafiknämnden 2013-01-29, TN § 8/2013. Reviderade regler gäller från och med 2013-03-01.

2.1 Servicenivåer

Färdtjänstresor sker med för verksamheten upphandlade och på olika sätt anpassade fordon, beroende på resenärens funktionsnedsättning.

Ett färdtjänsttillstånd kan vara beviljat så att hela eller delar av en resa görs med tåg, buss, taxi eller annat anpassat fordon.

Vid beslut om färdtjänst skall nedanstående servicekrav/begränsningar beaktas.

- Resan ska så långt möjligt ske med ordinarie regional kollektivtrafik, om resan fram till bussen/tåget kan lösas. Den kollektiva resan utförs tillsammans med en ledsagare (KLED). Denne ledsagare reser gratis i den ordinarie regionala kollektivtrafiken.
- Resenären kan resa med ett taxifordon hela resan eller med byte mellan fordon.
- Resenären måste resa med ett större fordon, som också har möjlighet att ta ombord en rullstol.
- Resenären kan ej genomföra resan inom ramen för länsfärdtjänstens linjesystem. Vanligtvis på grund av svårigheter att ta sig in och ur fordonet.
- Resenären kan ej genomföra resan enligt länsfärdtjänstens tidtabell
- Resenären måste sitta fram
- Resenären måste åka ensam
- Resenären måste ha fällbart ryggstöd
- Resenären måste genomföra resan liggande
- Extra utrymme krävs, bland annat beroende på stora och skrymmande hjälpmedel

2.2 Sjukresor

Tillståndshavare äger rätt att inom ramen för sitt färdtjänsttillstånd genomföra en sjukresa till och från ett vårdbesök hos landstinget eller hos vårdgivare som har vårdavtal med landstinget. Planerade sjukresor skall beställas senast kl 16.00 dagen före resdagen. Sjukresorna skall så långt möjligt genomföras inom ramen för trafiksystemet med tidtabeller och linje.

En färdtjänstberättigad sjukreseresenär betalar en avgift för resan som motsvarar biljettavgiften i den ordinarie regionala kollektivtrafiken.

En icke färdtjänstberättigad resenär erlägger den avgift som landstinget fastställt.

I övrigt gäller Landstinget i Östergötlands vid var tid gällande sjukresereglemente, se bilaga 1.

2.3 Medresenär

En medresenär är möjlig att ta med på resan. Medresenären måste medfölja på hela resan.

Medresenären betalar en avgift motsvarande biljettavgiften för senior alternativt vuxen inom den regionala kollektivtrafikens prissystem.

Egna barn, till och med det år de fyller sexton år, får medfölja under resan. Dessa erlägger samma avgift som barn vid resa i ordinarie regional kollektivtrafik.

2.4 Ledsagare

En ledsagare är en person som följer med om den färdtjänstberättigade behöver någon hjälp under själva resan. Ledsagaren måste medfölja under hela resan. En ledsagare får själv inte ha tillstånd för färdtjänst.

Ledsagare reser alltid med gratis.

2.4.1 Ledsagare till barn

Resor med mindre barn faller inom ramen för föräldraskapet.

- Tillståndshavare under tolv (12) år ges rätt till ledsagare utan föregående ansökan.
- Tillståndshavare under sex (6) år får av säkerhetsskäl inte resa med färdtjänst utan ledsagare eller annan vuxen. Ledsagaren bör inte ha en ålder understigande sexton (16) år.

Ledsagare reser alltid med gratis.

2.5 Husdjur

Ledarhund eller annan servicehund får medfölja på resan utan extra kostnad.

Andra djur får medfölja i mån av plats och skall förvaras i avsedd transportbur eller placeras i lastutrymmet på fordonet.

Avgiften för medföljande husdjur exklusive ledar- och servicehund regleras i ÖstgötaTrafikens resevillkor.

2.6 Bagage och hjälpmedel

En färdtjänstberättigad får under resan ta med:

- Ett förflyttningshjälpmedel som behövs för att klara av resan och/eller för att klara sig på vistelseorten. Ytterligare hjälpmedel för att klara sig på vistelseorten kräver särskild legitimering
- Bagage i en omfattning som svarar mot vad en person utan funktionsnedsättning klarar av att bära vid ett och samma tillfälle.

2.7 Assistans av chaufför

Färdtjänstfordonets chaufför ska:

- Hjälpa resenären i och ur fordonet
- Sätta på och ta av säkerhetsbältet
- Vara behjälplig från fordonet fram till port i markplanet
- Hjälpa till med förflyttningshjälpmedel, bagage mm.

Ytterligare hjälpbehov, i form av assistans till/från bostaden, kan beviljas av respektive handläggare och skall framgå av resenärens legitimering. Resenärens hjälpbehov, i minuter, anges på aktuell hämtadress. I de fall resenären har en ledsagare eller medresenär med sig, avslutas chaufförens uppdrag vid port i markplanet.

2.8 Område och hållplatser för resan

Som färdtjänstberättigad kan man resa inom den kommun där man är folkbokförd (inomkommunal färdtjänst) och mellan länets kommuner (länsfärdtjänst). Resor inom annan kommun i Östergötland (RIAK-resor).

RIAK-resorna utförs efter det regelverk som gäller i den aktuella kommunen.

Avgiften som resenären skall erlägga motsvarar avgiften inom den ordinarie kollektivtrafiken. Resorna beställs genom i Regionbeställningscentralen.

Färdtjänsttillståndet berättigar också till resor till och från platser utanför länet dit ÖstgötaTrafiken har regional kollektivtrafik med buss.

Vid resa över länsgränsen går det endast att resa till fastställda hållplatser. Den fortsatta resan måste den enskilde själv beställa och betala.

2.9 Trafikutförande

Resorna genomförs med för verksamheten upphandlade fordon.

En färdtjänstresa måste påbörjas inom ett fastställt trafikdygn.

Trafikdygnet omfattar resor mellan klockan 06.00 – 01.00 måndag – söndag.

En sjukresa får genomföras dygnet runt.

Resan skall beställas senast två (2) timmar före önskad avresetid.

Beställning görs genom Regionbeställningscentralen (RBC), på ett särskilt telefonnummer.

Avbeställning skall ske så snart möjligt.

Gruppresor, om minst 4 resenärer och eventuella ledsagare, skall beställas minst ett dygn före resan.

Länsfärdtjänstresorna skall utföras på ett kollektivtrafikliknande sätt vilket innebär att trafiken är uppbyggd i ett särskilt linjenät och med en egen tidtabell. Detta kan innebära att avrese-, respektive hämtningstid kan förskjutas för att passa in i tidtabellsystemet. Erbjudande av restid kan göras inom ramen för förbeställningstiden. Färdtjänstresenären måste vara beredd att förskjuta sin resa +/- 30 minuter från önskad avresetid.

Linjenätet kan innebära att resenären kan få göra ett antal fordonsbyten för att kunna genomföra resan. Antalet byten skall i möjligaste mån minimeras.

2.10 Upphåll/korta stopp under resan

På grund av samordning, och tidtabellstider, ges inga möjligheter för upphåll under resan, kortare besök vid gravplats undantagna

2.11 Avsteg från tidtabell och linje

I de fall en färdtjänstberättigad på grund av sitt funktionshinder inte kan genomföra sin resa inom ramen för tidtabell och linje kan avsteg beviljas.

Avsteget beviljas av respektive kommuns tillståndshandläggare eller den regionala kollektivtrafikmyndigheten om kommunen överlåtit tillståndsgivningen till myndigheten.

Har den färdtjänstberättigade ingen saklig grund att inte åka inom linjesystemet, får denne bekosta sin resa själv.

3 Resenärens avgift för resa

Resenärens avgift för färdtjänstresan, den så kallade egenavgiften följer ÖstgötaTrafikens prissystem, i den regionala kollektivtrafiken, för senior och ungdom. En färdtjänstresenär som på grund av ålder inte längre kan resa och betala som ungdom övergår att resa och betala enligt taxa för senior.

För att resa med länsfärdtjänsten krävs biljett med läns giltighet.

Ändring i ovanstående regler beslutas av den regionala kollektivtrafikmyndigheten vad gäller färdtjänst och samordning färdtjänst/sjukresor.

För trafiknämnden

Linköping den 4/2 2013

Göran Gunnarsson
Ordförande
Trafiknämnden

Bilaga 4 Handläggningsanvisningar (2013/0070)

1 (2)

Datum

2013-06-07

Diarenr: 2013/0070

Handläggningsanvisningar Regler för länsfärdtjänst i Östergötland samt till myndigheten överlämnad inomkommunal färdtjänst. Dnr: 2013/0070

2.1 Servicenivåer.

- "Resan ska så långt som möjligt ske med ordinarie regional kollektivtrafik, om resan fram till bussen/tåget kan lösas. Den kollektiva resan utförs tillsammans med en ledsagare (KLED). Denne ledsagare reser gratis i den ordinarie regionala kollektivtrafiken."
Det är inte ett krav att ledsagare medföljer dock är servicenivån begränsad när det gäller ombordpersonalen i den ordinarie kollektivtrafiken.
Resenärer med tillståndets nivå (LED) har samma rättigheter som ovan i den ordinarie kollektivtrafiken.

Punkter som även ska beaktas vid beslut om färdtjänst är:

- Resenär i behov av trappklättrare.
- Resenär i behov av begränsad omvägstid.

2.3 Medresenär

"Egna barn, till och med det år de fyller sexton år får medfölja under resan"
Antalet samtidigt medföljande barn inklusive eventuell medresenär under resan är begränsat till tre (3).

2.5 Husdjur

"Ledarhund eller annan servicehund får medfölja på resan utan kostnad."
I de fall resenär har ledarhund eller annan servicehund och anser att hunden kan skadas i samtransport med eventuella hjälpmedel bör ensamåkning beviljas.

2.7 Assistans av förare

- "Vara behjälplig från fordonet fram till port i markplanet."
Punkten avser hjälp både till och från port/fordon

"Ytterligare hjälpbehov, i form av assistans till/från bostaden, kan beviljas av respektive handläggare och skall framgå av resenärens legitimering. Resenärens hjälpbehov, i minuter, anges på aktuell hämtadress."

*Defaultvärdet vid hjälp är 2 min vid hämtning respektive lämning.
Maximalt tillåten tid att bevilja hjälp är beslutad till 10 min.*

PH

Östgötatrafiken

Datum
2013-06-07

"I de fall resenären har en ledsagare eller medresenär med sig, avslutas chaufförens uppdrag vid port i markplanet. "
I de fall medresenären inte är förmögen att kunna ta över ansvaret vid port i markplan skall föraren hjälpa resenären till/från bostaden då resenären är legitimerad för ytterligare hjälpbehov.

2.8 Område och hållplatser för resan.

"RIAK-resorna utförs efter det regelverk som gäller i den aktuella kommunen"
RIAK-resor beställs via Regionbeställningscentral vilket gör att detta regelverk gäller oavsett vilken kommun i länet resan genomförs i.

"Vid resa över länsgräns går det endast att resa till fastställda hållplatser. Den fortsatta resan måste den enskilde själv beställa och betala."

*Orter som är möjliga att resa till utanför länsgränsen är följande:
Överum, Vimmerby, Eksjö; Tranås, Gränna, Askersund.*

2.10 Upphåll/korta stopp under resan.

Kortare stopp innebär maximalt 20 min.

3. Resenärens avgift för resan

"Resenärens avgift för färdtjänstresan, den så kallade egenavgiften följer Östgötatrafikens prissystem i den regionala kollektivtrafiken för senior och ungdom."

Detta innebär att periodbiljett tätort, och/eller närområde är giltiga biljetter i den inomkommunala färdtjänsten i enlighet med Östgötatrafikens prissystem på respektive ort.

VD Paul Håkansson
AB ÖstgötaTrafiken

ÖstgötaTrafiken